

Środa, 14 grudnia 2016 r.

P8_TA(2016)0490

Umowa o partnerstwie i współpracy między Wspólnotą Europejską a Uzbekistanem na dwustronny handel wyrobami włókienniczymi

Rezolucja nieustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie projektu decyzji Rady w sprawie zawarcia Protokołu do Umowy o partnerstwie i współpracy ustanawiającej partnerstwo między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Uzbekistanu, z drugiej strony, zmieniającego umowę w celu rozszerzenia postanowień umowy na dwustronny handel wyrobami włókienniczymi, mając na uwadze wygaśnięcie dwustronnej umowy dotyczącej wyrobów włókienniczych (16384/1/2010 – C7-0097/2011 – 2010/0323(NLE) – 2016/2226(INI))

(2018/C 238/04)

Parlament Europejski,

- uwzględniając projekt decyzji Rady (16384/1/2010),
 - uwzględniając projekt Protokołu do Umowy o partnerstwie i współpracy między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Uzbekistanu, z drugiej strony (16388/2010),
 - uwzględniając wniosek o wyrażenie zgody przedstawiony przez Radę zgodnie z art. 207 i art. 218 ust. 6 akapit drugi lit. a) ppkt (v) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (C7-0097/2011),
 - uwzględniając swoją rezolucję przejściową z dnia 15 grudnia 2011 r. ⁽¹⁾ w sprawie projektu decyzji Rady,
 - uwzględniając swoją rezolucję ustawodawczą z dnia 14 grudnia 2016 r. ⁽²⁾ w sprawie projektu decyzji Rady,
 - uwzględniając najnowsze uwagi Komitetu Ekspertów ds. Stosowania Konwencji i Zaleceń dotyczące Uzbekistanu w odniesieniu do Konwencji dotyczącej zniesienia pracy przymusowej (konwencja nr 105) oraz konwencji dotyczącej najgorszych form pracy dzieci (konwencja nr 182), przyjęte w 2015 r. i opublikowane w 2016 r. ⁽³⁾,
 - uwzględniając Protokół nr 1 w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej,
 - uwzględniając Protokół nr 2 w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności,
 - uwzględniając art. 99 ust. 1 akapit drugi Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Handlu Międzynarodowego oraz opinię Komisji Spraw Zagranicznych (A8-0330/2016),
- A. mając na uwadze, że w grudniu 2011 r. Parlament Europejski postanowił przełożyć podjęcie decyzji w sprawie zgody na zawarcie protokołu UE-Uzbekistan dotyczącego wyrobów włókienniczych i przyjął sprawozdanie wstępne odnoszące się do zarzutów o wykorzystywaniu pracy dzieci i przymusowej pracy przy zbiorach bawełny w Uzbekistanie;

⁽¹⁾ Dz.U. C 168 E z 14.6.2013, s. 195.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0489.

⁽³⁾ Raport Komitetu Ekspertów ds. Stosowania Konwencji i Zaleceń – stosowanie międzynarodowych norm pracy 2016 r. – RAPORT III (część 1A).

Środa, 14 grudnia 2016 r.

- B. mając na uwadze, że w sprawozdaniu wstępnym Parlament stwierdził, że rozważy udzielenie zgody wyłącznie po umożliwieniu przez władze Uzbekistanu obserwatorom MOP nieskrępowanego i dokładnego monitorowania sytuacji oraz po potwierdzeniu przez te władze, że wdrożono konkretne reformy, które przyniosły istotne wyniki w postaci rozpoczęcia procesu eliminowania zjawiska pracy przymusowej i pracy dzieci na szczeblu krajowym, wilajetów i na szczeblu lokalnym;
- C. mając na uwadze, że Parlament nawiązał regularny dialog z Komisją, ESDZ, rządem Uzbekistanu, MOP i społeczeństwem obywatelskim w celu monitorowania rozwoju wydarzeń w czasie zbiorów bawełny, i wywiera presję na wszystkie zaangażowane podmioty w celu doprowadzenia do położenia kresu pracy dzieci i pracy przymusowej w Uzbekistanie;
- D. mając na uwadze, że w 2013 r. rząd Uzbekistanu zezwolił MOP na monitorowanie zbiorów bawełny; mając na uwadze, że od 2013 r. MOP kilkakrotnie monitorowała sytuację, skupiając się początkowo na pracy dzieci, a następnie również na pracy przymusowej i warunkach naboru;
- E. mając na uwadze, że współpraca między MOP a rządem Uzbekistanu stopniowo się rozszerza, a w 2014 r. Uzbekistan stał się pierwszym państwem w Azji Środkowej, które uzgodniło z MOP krajowy program godnej pracy;
- F. mając na uwadze, że monitorując ostatnie zbiory bawełny w 2015 r., MOP stwierdziła, że wykorzystywanie pracy dzieci przy zbiorach bawełny stało się rzadkie, sporadyczne i niedopuszczalne społecznie, choć konieczne jest stałe zachowanie czujności⁽¹⁾;
- G. mając na uwadze, że zdaniem MOP uwrażliwienie na problem pracy przymusowej w Uzbekistanie jest wciąż w początkowym stadium, niemniej jednak badania przeprowadzone przez MOP pokazują, że większość pracowników dobrowolnie bierze udział w zbiorach bawełny i ma możliwość odmówienia wykonywania tej pracy;
- H. mając na uwadze, że ostateczne sprawozdane MOP poświęcone zbiorom bawełny w Uzbekistanie w 2016 r. będzie dostępne pod koniec bieżącego roku;
- I. mając na uwadze, że wyeliminowanie pracy przymusowej i pracy dzieci w Uzbekistanie jest realnym, lecz ciągle trwającym procesem, który wymaga wysiłków wspieranych w dalszym ciągu przez UE i wspólnotę międzynarodową, w tym również zaangażowania organizacji społeczeństwa obywatelskiego zajmujących się kwestią praw człowieka i praw pracowniczych;
- J. mając na uwadze, że rząd Uzbekistanu przyjął plany działania mające na celu zmianę procesu naboru pracowników do zbiorów bawełny, a także we współpracy z organizacjami pracodawców i związkami zawodowymi promował kampanie informacyjne oraz opracował mechanizm gromadzenia informacji zwrotnych w celu zapobieżenia pracy przymusowej i pracy dzieci;
- K. mając na uwadze, że organizacje pozarządowe wciąż informują o naruszeniach praw człowieka w kraju, w szczególności w zakresie zbiorów bawełny, gdzie wskazują one na masową przymusową mobilizację studentów i pracowników sektora publicznego na czas zbiorów, a także na naruszenia wolności stowarzyszania się i wolności słowa, w szczególności przesłuchania obywateli informujących o zbiorach, regularne prześladowanie i nękanie obrońców praw człowieka i działaczy społeczeństwa obywatelskiego, a także uniemożliwianie międzynarodowym grupom działającym na rzecz praw człowieka oraz mediom prowadzenia działalności w kraju;
- L. mając na uwadze, że nagła śmierć prezydenta Isloma Karimowa nie powinna mieć wpływu na kontynuowanie rozpoczętego procesu poprawy warunków pracy na polach bawełny w Uzbekistanie;
1. podkreśla znaczenie działania podjętego przez rząd Uzbekistanu w celu zezwolenia obserwatorom MOP na monitorowanie zbiorów bawełny oraz podjęcia szeroko zakrojonej współpracy z MOP w ramach krajowego programu godnej pracy;

⁽¹⁾ Raport Komitetu Ekspertów ds. Stosowania Konwencji i Zaleceń – stosowanie międzynarodowych norm pracy 2016 r. – RAPORT III (część 1A), s. 218

Środa, 14 grudnia 2016 r.

2. z zadowoleniem przyjmuje istotne postępy poczynione w Uzbekistanie od 2013 r., w tym przyjęcie przepisów zakazujących korzystania z pracy dzieci, które doprowadziły do niemal całkowitego wyeliminowania pracy dzieci; zachęca władze do dalszego angażowania się w ogólnokrajową kampanię uświadamiającą, tak aby zupełnie wyeliminować to zjawisko;
3. z uznaniem odnosi się również do dążenia przez rząd Uzbekistanu do wyeliminowania pracy przymusowej we współpracy z MOP i do poczynionych postępów; podkreśla jednak, że nadal występują subtelne sposoby przymuszania do pracy wbrew woli; podkreśla złożoność tego procesu, który wymaga między innymi reformy polityki zatrudnienia;
4. jest zdania, że z uwagi na te starania rządu Uzbekistanu Parlament powinien udzielić zgody na zawarcie protokołu UE-Uzbekistan w sprawie wyrobów włókienniczych; jest zdania, że takie udzielenie zgody stanowiłoby pozytywny sygnał zachęty dla rządu Uzbekistanu, by podejmował on dalsze działania na rzecz całkowitego wyeliminowania pracy dzieci oraz wszelkich innych form pracy przymusowej, a także by dalej zacieśniał współpracę z UE;
5. z zadowoleniem przyjmuje przystąpienie Federacji Związków Zawodowych Uzbekistanu w charakterze członka stowarzyszonego do Międzynarodowej Konfederacji Związków Zawodowych (ITUC) w październiku 2015 r.; podkreśla rolę uzbeckich związków zawodowych w zapewnianiu godnych warunków pracy i ochrony praw pracowniczych; wzywa rząd Uzbekistanu do pełnej współpracy ze związkami zawodowymi w tej dziedzinie; zachęca uzbeckie związki zawodowe do nasilenia działań na rzecz całkowitego wyeliminowania pracy przymusowej;
6. jest zaniepokojony doniesieniami niezależnych obserwatorów na temat mobilizowania obywateli przez państwo przed zbiorami w 2016 r., w tym również zmuszania do pracy pracowników sektora publicznego i studentów;
7. wzywa nowo wybranego prezydenta Uzbekistanu do przyjęcia nowego paradygmatu w zakresie praw człowieka poprzez natychmiastowe wyeliminowanie wciąż stosowanej pracy przymusowej i pracy dzieci podczas zbiorów bawełny;
8. wzywa Komisję i ESDZ, by regularnie i szczegółowo informowały Parlament o sytuacji w Uzbekistanie, w szczególności w odniesieniu do eliminowania pracy dzieci i pracy przymusowej; postanawia w dalszym ciągu monitorować rozwój sytuacji w Uzbekistanie i organizować regularny dialog z MOP, Komisją, ESDZ i innymi zainteresowanymi stronami, w celu całkowitego wyeliminowania pracy przymusowej i pracy dzieci w Uzbekistanie;
9. przyznaje, że nadal konieczne jest połączenie dialogu i współpracy, jak i wywieranie presji na rząd Uzbekistanu ze strony Unii, MOP i Banku Światowego z myślą o osiągnięciu tego celu; zastrzega sobie prawo do wezwania Komisji i Rady do uruchomienia procedury z art. 2 i 95 Umowy o partnerstwie i współpracy, aby przyjąć wszelkie niezbędne ogólne i szczegółowe środki w przypadku niedotrzymania zobowiązania do wyeliminowania pracy dzieci i pracy przymusowej;
10. wzywa Komisję i delegaturę UE w Taszkencie do zaangażowania się w reformę strukturalną w Uzbekistanie poprzez dialog polityczny i programy wsparcia, w tym w celu zwiększenia wynagrodzenia zbieraczy bawełny, mechanizacji i większej przejrzystości budżetowej dotyczącej przychodów ze zbiorów bawełny;
11. podziela pogląd, że program godnej pracy powinien zostać przedłużony na okres po 2016 r. i rozszerzony o kwestie modernizacji uzbeckiej gospodarki i poprawy polityki zatrudnienia w takich dziedzinach jak higiena i bezpieczeństwo pracy oraz inspekcje pracy, uwzględniając przy tym kwestię równości płci; z zadowoleniem przyjmuje w związku z tym dekret rządu Uzbekistanu nr 909 (z dnia 16 listopada 2015 r.), którego celem jest poprawa warunków pracy, zatrudnienia i ochrony socjalnej pracowników w sektorze rolniczym w latach 2016–2018;
12. podkreśla, że pomoc udzielana przez UE w ostatnich latach, skoncentrowana na praworządności i wymiarze sprawiedliwości, a także mająca na celu zapoczątkowanie reform i usprawnienie pracy uzbeckiego parlamentu, musi przynosić konkretne rezultaty;
13. uważa, że pomoc UE dla Uzbekistanu powinna także mieć na celu odchodzenie tego kraju od monokultury bawełny oraz ograniczanie jego zależności od eksportu bawełny poprzez dywersyfikację gospodarki, co stopniowo przyczyniłoby się do poprawy katastrofalnej sytuacji w zakresie środowiska, zwłaszcza w odniesieniu do pozostałości po Jeziorze Aralskim i jego dopływach;

Środa, 14 grudnia 2016 r.

14. wzywa Komisję do jak najszybszego przedstawienia przewodniej inicjatywy UE dotyczącej odpowiedzialnego zarządzania łańcuchem dostaw w sektorze odzieżowym wraz z wnioskiem dotyczącym zwiększenia przejrzystości łańcucha dostaw; przypomina znaczenie porozumienia na rzecz zrównoważoności zainicjowanego w 2013 r. i podkreśla, że tego rodzaju inicjatywa może być podstawą do opracowania nowych działań w partnerstwie z państwami trzecimi służących realizacji celów w zakresie poprawy warunków pracy, higieny i bezpieczeństwa w sektorze odzieżowym;
15. zachęca rząd Uzbekistanu do działania na rzecz ratyfikacji i skutecznego wdrożenia wszystkich 27 najważniejszych międzynarodowych konwencji GSP+, tak aby mógł on ubiegać się o system preferencji taryfowych GSP+;
16. przypomina, że w 2009 i 2010 r. Rada zniósła sankcje UE, „chcąc w ten sposób zachęcić władze Uzbekistanu do podjęcia dalszych znaczących kroków w celu poprawienia sytuacji w zakresie praworządności i praw człowieka w tym kraju”, stwierdzając ponadto, że „Rada będzie wciąż uważnie monitorować sytuację w zakresie praw człowieka w Uzbekistanie” oraz że „zakres oraz jakość dialogu i współpracy będą zależały od reform w Uzbekistanie”;
17. wzywa Komisję i ESDZ do monitorowania przemian politycznych w Uzbekistanie oraz do regularnego informowania Parlamentu o tym procesie;
18. wzywa wiceprzewodniczącą Komisji / wysoką przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, ESDZ oraz państwa członkowskie do wykorzystania okresu transformacji w celu domagania się konkretnej i wymiernej poprawy sytuacji w zakresie praw człowieka w nadchodzących miesiącach; podkreśla, że konkretna poprawa sytuacji powinna obejmować warunki określone przez ministrów spraw zagranicznych UE w 2010 r.;
19. zwraca uwagę, że sektor włókienniczy, zwłaszcza produkcja bawełny, to główna dziedzina handlu między UE a Uzbekistanem; w związku z tym podkreśla, że UE powinna w pełni wykorzystać rozszerzenie umowy o partnerstwie i współpracy, aby zapewnić udział władz Uzbekistanu w procesie transformacji po nagłej śmierci prezydenta, który zaowocuje lepszymi rządami, wzmocnieniem praworządności, demokratycznymi reformami i znaczną poprawą sytuacji w zakresie praw człowieka;
20. przypomina o zobowiązaniu Unii do dalszego zacieśniania stosunków z Uzbekistanem, co wymaga poszanowania praw człowieka oraz praworządności; wzywa rząd Uzbekistanu do stworzenia większej przestrzeni dla niezależnego społeczeństwa obywatelskiego, do uwzględniania w większym stopniu obaw uzbeckich i międzynarodowych organizacji pozarządowych, a także do wywiązania się z zobowiązań podjętych na mocy Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych oraz Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur;
21. wzywa władze Uzbekistanu, by w pełni przestrzegały podjętych zobowiązań międzynarodowych w zakresie ochrony praw człowieka; z zadowoleniem przyjmuje ogłoszenie przez władze propozycji amnestii z okazji 24. rocznicy konstytucji Uzbekistanu; wzywa władze Uzbekistanu do zadbania o to, by gest ten obejmował zwolnienie z więzień wszystkich osób uwięzionych na podstawie zarzutów politycznych, poprawę traktowania osób przebywających w areszcie oraz zakończenie brutalnego tłumienia protestów, przeprowadzania aresztowań i wydawania wyroków skazujących; zachęca rząd Uzbekistanu do zacieśnienia współpracy z instytucjami międzynarodowymi, w tym również w ramach jedenastu specjalnych procedur ustanowionych przez Radę Praw Człowieka ONZ (UNHRC)⁽¹⁾;
22. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie, Komisji oraz rządóm i parlamentóm państw członkowskich, jak również rządowi i parlamentowi Republiki Uzbekistanu.

⁽¹⁾ Owe jedenaście specjalnych procedur opisano pod adresem: http://spinternet.ohchr.org/_Layouts/SpecialProceduresInternet/ViewCountryVisits.aspx?Lang=en&country=UZB. Ogólny przegląd specjalnych procedur Rady Praw Człowieka ONZ jest dostępny pod adresem: <http://www.ohchr.org/en/HRBodies/SP/Pages/Welcomepage.aspx>.